

آزمون حضوری
شماره سه

رشته انسانی

تجربی | ریاضی | انسانی

ویژه کنکور
۱۴۰۳

مرورنامه آزمون آزمایشی خیلی سبز

نام درس	مباحث	از صفحه	تا صفحه	مؤلف	ویراستار
اقتصاد	درس ۱۰ تا انتهای کتاب صفحه‌های ۱۰۴ تا ۱۶۰	۲	۱۹	سارا شریفی	کوثر رعدی

درس دهم: مسیر تاریخی اقتصاد ایران

مروارثه آزمون آزمایشی خیلی سبز

ویژگی عمده این دوره: جداسدن اقتصاد ایران از ابعاد هویتی، فرهنگی، اجتماعی، تاریخی و دینی خود بود. اقتصاد ایران به جای تکیه بر پایه‌های بومی و درون‌زای داخلی و ملی خود به بیرون از مرزها و قدرت‌های بزرگ متکی شد.

با وجود

- ایجاد زمینه‌ای قانونی (قانون تجارت و تعاونی‌ها)
- ایجاد زیرساخت‌های مواصلاتی (مانند راه‌آهن)
- گسترش مدارس و دانشگاه‌ها
- بهبود نسبی بهداشت

اقتصاد ایران نتوانست از ضعف ساختاری و هویتی رها شود.

عواملی مانند

- تعدی حکومت پهلوی بر موقوفات و مالکیت‌های خصوصی و عمومی
- واگذاری منابع نفتی و معدنی به بیگانگان
- اجرای برنامه‌هایی موسوم به انقلاب سفید (آخرین صدمه را به کشاورزی و اقتصاد روستایی زد).
- نوسازی و توسعه که به صورت سطحی، ظاهری و با صنایع مونتاژ انجام شد.
- افزایش درآمدهای نفتی که ایران را به بازار مصرفی کالاهای کشورهای صنعتی تبدیل کرده بود.

بیماری اقتصاد ایران را تشدید کرد.

حکومت پهلوی

نوسازی و توسعه ایران در این زمان به صورتی ظاهری، سطحی و با صنایع مونتاژ انجام می‌شد.

درآمدهای نفتی با تبدیل ایران به بازار مصرفی کالاهای کشورهای صنعتی و غفلت از اقتصاد مردمی، بر مشکلات اقتصاد ایران افزود.

دولت حضوری گسترده در عرصه اقتصاد کشور داشت و توانست سازمان و تشکیلات خود را نوسازی کند و شکل جدیدتری به خود بگیرد.

نظام نوینی در مالیات‌ستانی و بودجه‌بندی کشور پدید آمد.

برخی از شاخص‌های اقتصادی، اجتماعی و انسانی بهبود یافت.

در نتیجه افزایش درآمدهای نفتی، قدرت اقتصادی دولت افزایش یافت.

دولت با هدف ایجاد توسعه نمایشی به اجرای طرح‌های عمرانی متعدد پرداخت و بخشی از درآمدهای نفتی صرف ساخت‌وساز شد.

کارخانه‌ها و مؤسسات زیادی شکل گرفتند و دولت به عنوان کارفرمای بزرگ در عرصه اقتصاد مطرح شد.

ساختارهای اساسی اقتصاد کشور زیر سلطه و برنامه‌ریزی بیگانگان قرار گرفت.

مرورنامه آزمون آزمایشی خیلی سبز

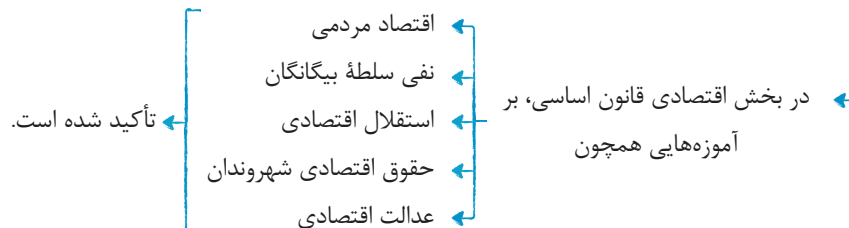

با پیروزی انقلاب اسلامی ایران مردم به توانمندی‌های خود برای ایجاد تحول و تغییر در شیوهٔ حکمرانی سیاسی و زندگی جمعی پی بردند.

مردم تا قبل از پیروزی انقلاب، خود را در برابر زورگویی کشورهای غربی در تعیین حاکمان و تعیین سیاست‌های اقتصادی و اجتماعیشان ناتوان می‌دیدند، روی پای خودشان ایستادند و خواستار استقلال و آزادی کشورشان شدند.

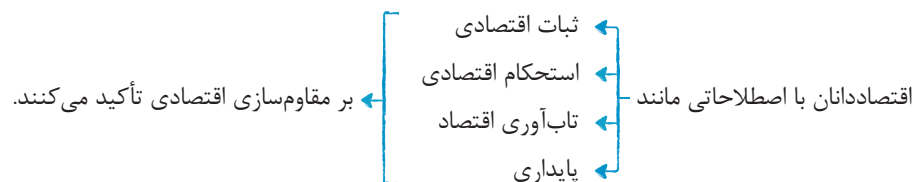
بعد از شکل‌گیری نظام جمهوری اسلامی ایران، آنچه مورد نظر امام خمینی (ره)، رهبر ایران، و خواستهٔ ملت بود در قانون اساسی کشور تجلی یافت و تصویری از خطوط کلی اقتصاد مطلوب ایرانی - اسلامی در آن درج شد.

اقتصاد ایران بعد از پیروزی انقلاب اسلامی

اقتصاد مقاومتی و استقلال اقتصادی

برای عبور از مشکلات اقتصادی و آسیب‌هایی که اقتصاد ملی را در دوران کنونی تهدید می‌کند: مقاومت‌سازی اقتصاد مصونیت‌بخشی به آن در برابر فشارها و تکانه‌های خارجی ضروری است.

معنای مقاومت‌سازی اقتصادی: مجموع نیروهای مولد، شرکت‌ها، مؤسسات تولیدی و خدماتی یک کشور، روی پای خود بایستند تا بتوانند در صورت به وجود آمدن بحران، تمامی نیازهای اساسی و حیاتی‌شان را خودشان تولید و تأمین کنند و وابسته به بیگانگان نباشند.

اقتصاد مقاوم، محصول تلاش و مجاهدت همه‌جانبه و فراگیر خودباوری مردمان سخت‌کوشی است که حاضر نیستند زیر سایهٔ بیگانگان زندگی کنند و به آنان وابسته باشند.

تعریف اقتصاد مقاومتی:

اقتصاد مقاومتی با اتکای به قابلیت‌ها و ظرفیت‌های داخلی استفاده از فرصت‌های بیرونی نیازها و مشکلات اقتصادی را رفع می‌کند و با تحریم‌ها و تهدیدات دشمنان به زانو در نمی‌آید.

- استقلال اقتصادی -

وابسته‌نبودن اقتصاد ملی به اقتصادهای بیگانه را می‌توان معادل استقلال اقتصادی دانست. اما استقلال اقتصادی به معنای قطع ارتباط با کشورهای دیگر نیست. هر کشوری برای پیشرفت، به تعامل منطقی با کشورهای دیگر نیاز دارد؛ مهم آن است که این تعامل مقتدرانه و از روی تدبیر باشد.

درس یازدهم

– تکاپو برای پیشرفت –

ویژگی‌ها و خصوصیات کشورهای پیشرفته	(۱) معمولاً درآمد و تولید بالایی دارند.
	(۲) درآمدها به صورت عادلانه‌تری توزیع شده است.
	(۳) تعداد بیکاران این کشورها کم است.
	(۴) در برابر شوک‌های اقتصادی، قدرت مقاومت دارند.
	(۵) از ثبات نسبی قیمت‌ها و بازارها برخوردار هستند.
	(۶) در شرایط بحرانی می‌توانند نیازهای اولیه خودشان را تأمین و حتی مازاد آن را صادر کنند.
	(۷) از سطح سواد و بهداشت عمومی بالایی برخوردارند.
	(۸) روحیه اعتماد و همبستگی میان مردم برای تکاپو و تلاش اقتصادی، برجسته است.
	(۹) در سطح منطقه و جهان تأثیرگذارند.
	(۱۰) کشورهای قدرتمندی محسوب می‌شوند و بقیه روی آن‌ها حساب باز می‌کنند.

رشد اقتصادی	مهم‌ترین مؤلفه‌های پیشرفت اقتصادی
شاخص‌های توسعه انسانی (نظیر بهداشت، سواد و امید به زندگی)	
شاخص توزیع عادلانه درآمد	

– رشد اقتصادی –

اگر در جامعه‌ای میزان واقعی تولید در دوره‌ای معین نسبت به دوره قبل افزایش یابد، رشد در آن جامعه صورت گرفته است.

● رشد به معنای: افزایش تولید است؛ در نتیجه رشد یک مفهومی کمی است.

● یک منشأ رشد اقتصادی، افزایش در منابع است. به عنوان مثال:

◀ عرضه نیروی کار با: رشد جمعیت در طول زمان افزایش می‌یابد.

◀ سرمایه‌های فیزیکی با: سرمایه‌گذاری در کارخانه‌ها، ساختمان‌ها، ماشین‌آلات و مغازه‌ها افزایش می‌یابند.

◀ سرمایه انسانی با: آموزش افزایش می‌یابد.

با منابع در دسترس بیشتر، یک کشور می‌تواند کالا و خدمات بیشتری تولید کند.

– بررسی رشد با الگوی مرز امکانات تولید –

● برای نشان دادن تأثیرات رشد اقتصادی، می‌توانیم از الگوی مرز امکانات تولید استفاده کنیم.

● نمودار صفحه بعد، نشان‌دهنده مرز امکانات تولید یک کشور است. محور افقی نشان‌دهنده مقدار غذای تولیدشده در کشور (همه انواع غذاها)

و محور عمودی نشان‌دهنده همه مقادیر از کالاهای دیگر (یعنی همه کالاهای و خدمات به جز غذا) است.

● فرض کنیم ابتدا کشور تولید در نقطه X را انتخاب می‌کند.

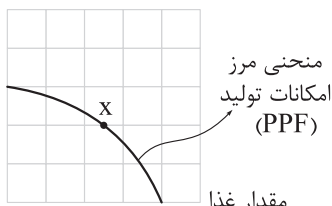
◀ واضح است که مردم برای دستیابی به سلامتی و رفاه بیشتر، مقدار بیشتری از غذا و سایر کالاها را می‌خواهند. اگر کشور با صرفه‌جویی،

سرمایه‌گذاری بیشتری انجام دهد، با گذشت زمان ظرفیت تولیدی کشور توسعه می‌یابد و در نتیجه مرز امکانات تولید به سمت بالا منتقل می‌شود.

(نمودار سمت راست)

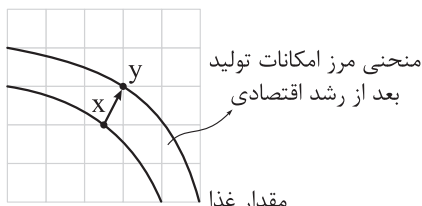
◀ رشد اقتصادی به کشور امکان می‌دهد تا غذا و کالاهای دیگر بیشتر و بیشتری را تولید و مصرف کند.

مقدار بقیه کالاها

منحنی مرز امکانات تولید قبلی

مقدار بقیه کالاها

منحنی مرز امکانات تولید جدید

سؤال چرا رشد اقتصادی یک هدف مشترک است؟

پاسخ زیرا کشور را قادر می‌سازد تا ۱) کالاها و خدمات بیشتری تولید کند و ۲) گام مؤثری برای تأمین نیازها و خواسته‌های شهروندان خود بردارد. وقتی اقتصاد رشد می‌کند، کشور می‌تواند از هر چیزی مقدار بیشتری تولید کند.

چگونه رشد اقتصادی را اندازه‌گیری کنیم؟ (تولید ناخالص داخلی) -

تنها ارزش کالاها و خدمات نهایی تولیدشده در یک سال تقویمی (از اول فروردین تا پایان اسفند) در محاسبه تولید ناخالص داخلی در نظر گرفته می‌شود. اقلام باقی‌مانده از سال قبل (یعنی چیزهایی که در یک سال تولید و در سال بعد فروخته می‌شوند) در محاسبات تولید ناخالص داخلی منظور نمی‌گردند.

تولید ناخالص داخلی، ارزش پولی کالا و خدماتی است که در داخل مرزهای یک کشور (صرف نظر از این که چه شهروندی آن را تولید کرده است، حتی اگر بخشی از این تولید متعلق به خارجی‌های مقیم کشور باشد) تولید می‌شود.

● تولید ناخالص داخلی یک کشور (GDP) ارزش پولی همه کالاها و خدمات نهایی تولیدشده در داخل مرزهای یک کشور در طول یک سال است.

برای محاسبه تولید ناخالص داخلی، فقط باید ارزش کالاها و خدمات نهایی (نه محصولات واسطه‌ای) را در نظر بگیریم. ارزش کالاها و خدمات واسطه‌ای در تولیدات نهایی محاسبه شده است و اگر آن‌ها را هم جداگانه محاسبه کنیم، دچار خطای محاسبه مجدد شده‌ایم.

برای اندازه‌گیری هر چیزی که تولید شده است، نیاز به یک واحد مشترک داریم. می‌توانیم همه کالاها و خدمات تولیدشده را (صرف نظر از ابعاد، اندازه و وزن) به ارزش پولی که از بازار به‌دست‌آمده برگردانیم و آن‌ها را جمع کنیم.

تولید فقط محدود به تولید کالاهای ملموس مانند توپ و لبنیات نیست، بلکه خدماتی مانند خدمات لوله‌کشی، خلبانی هواپیما، رانندگی کامیون و معاینه پزشکی را نیز شامل می‌شود و باید در محاسبه ما لحاظ شود.

Gross Domestic Product = GDP = (تولید ناخالص داخلی)

● از آن‌جا که هر تولید داخلی، درآمدی را برای تولیدکنندگان آن ایجاد کرده است، می‌توان درآمد داخلی را معادل تولید داخلی دانست.

● درآمد داخلی = مجموع درآمدهایی است که در طول سال برای کشور به دست می‌آید.

$$\text{درآمد داخلی} = \frac{\text{درآمد داخلی}}{\text{جمعیت کشور}} = \text{درآمد سرانه}$$

نکته

در کنار شاخص تولید (درآمد) ناخالص داخلی، اقتصاددانان گاهی از شاخص تولید (درآمد) ملی (GNP) استفاده می‌کنند.

◀ شاخص تولید (درآمد ملی) (GNP) = ارزش کلیه کالاها و خدمات نهایی که توسط مردم یک کشور در طول یک سال (چه ساکن در داخل و چه ساکن در خارج از کشور) تولید می‌شود. (در این جا تولید خارجی‌های مقیم کشور محاسبه نمی‌شود).

Gross National Product = GNP = (تولید ناخالص ملی)

سهم تولید مردم کشور که در خارج اقامت دارند + تولید خارجی‌ان مقیم کشور - تولید ناخالص داخلی = تولید ناخالص ملی

– مواردی که در تولید ناخالص داخلی محاسبه نمی‌شوند –

- ۱) کار بدون دستمزد: کارهایی که پولی برای آن‌ها رد و بدل نمی‌شود. مانند: کارهای خانه، خدمات داوطلبانه ارائه شده در خیریه‌ها
- ۲) خرید و فروش کالاهای دست دوم، مانند: خودرو، مبلمان یا خانه (این قبیل کالاها زمانی که برای اولین بار تولید و فروخته شده‌اند، به حساب آمده‌اند).
- ۳) تولیدات اقتصاد زیرزمینی، غیرقانونی و قاچاق: اطلاعات دقیقی از این فعالیت‌ها در دست نیست و عملاً محاسبه آن‌ها مشروعیت بخشی به آن‌ها تلقی می‌شود.

– محاسبه تولید ناخالص داخلی و نرخ رشد آن –

- تولید ناخالص داخلی عبارت است از ارزش پولی تمام کالاها و خدمات نهایی که در داخل محدوده مرزهای جغرافیایی یک کشور (چه توسط افراد کشور که در داخل ساکن هستند، چه توسط خارجی‌های مقیم آن کشور) در طول یک سال تولید می‌شود.
- برای آن که بدانیم تولیدات سال جاری نسبت به سال قبل، چه میزان رشد داشته است، از فرمول زیر استفاده می‌کنیم:

$$100 \times \frac{\text{تولید ناخالص داخلی سال قبل} - \text{تولید ناخالص داخلی سال جاری}}{\text{تولید ناخالص داخلی سال قبل}} = \text{نرخ رشد تولید}$$

- مهم‌ترین دلیل اندازه‌گیری تولید ناخالص داخلی: نظارت بر تغییرات تولید در طول زمان

– بررسی یک مشکل –

- قیمت کالاها و خدماتی که تولید ناخالص داخلی را تشکیل می‌دهند به طور مداوم در حال تغییر است. به عنوان مثال، اگر در سال جاری ۱ میلیون خودرو، هر یک به ارزش ۵۰ میلیون تومان تولید شده باشد، داریم:
- هزار میلیارد تومان ۵۰ = (میلیون خودروی تولیدشده) ۱ × (میلیون تومان) ۵۰ = مجموع تولیدات خودرو برای سال جاری
- اگر سال بعد، همان یک میلیون خودرو تولید شود اما قیمت متوسط خودرو به ۶۰ میلیون تومان افزایش یابد، خواهیم داشت:
- هزار میلیارد تومان ۶۰ = (میلیون خودرو) ۱ × (میلیون تومان) ۶۰ = مجموع تولیدات خودرو در سال جدید
- حال اگر نتیجه شود تولید کشور به میزان ۱۰ هزار میلیارد تومان (۵۰ - ۶۰) افزایش داشته است، نادرست است؛ چراکه تنها قیمت‌ها تغییر کرده و میزان تولید ثابت مانده است.
- اقتصاددانان برای حل این مشکل راه‌حلی دارند: قیمت‌های محاسباتی باید در سالی که به آن سال پایه گفته می‌شود، ثابت فرض شوند؛ در این حالت اثرات انحرافی تغییر قیمت بر محاسبه تولید، حذف و تولید واقعی اندازه‌گیری می‌شود.
- برای حل مسائل، این دو فرمول زیر را به خاطر بسپارید:

ارزش تولید کل در سال پایه - ارزش تولید کل در آن سال به قیمت ثابت = میزان افزایش تولید کل ناشی از افزایش میزان تولید در يك سال

ارزش تولید کل در همان سال به قیمت ثابت - ارزش تولید کل در آن سال به قیمت جاری = میزان افزایش تولید کل ناشی از افزایش قیمت‌ها (تورم) در يك سال

معمولاً از نمودارهای رشد تولید ناخالص داخلی، برای نشان دادن رشد اقتصادی کشورها استفاده می‌شود.

شاخص‌های دیگر اندازه‌گیری پیشرفت اقتصادی -

- شاخص‌های مربوط به رشد کمی اقتصاد و افزایش تولید ناخالص به تنهایی نمی‌توانند نشان‌دهنده میزان پیشرفت یک کشور باشند.
- پیشرفت کشور فقط محدود به رشد کمی (یعنی افزایش تولید ناخالص داخلی) نیست.
- اگر کشوری از لحاظ میزان درآمد و تولید ناخالص داخلی، وضعیت مطلوبی داشته باشد، این به این معناست که:
 - ◀ کشور در زمینه رشد ثروت، پیشرفت خوبی داشته است.
- برای نشان دادن وضعیت نابرابری در اقتصاد از شاخص‌های گوناگونی مانند «شاخص دهک‌ها» استفاده می‌شود.

شاخص دهک‌ها -

- یکی از شاخص‌های سنجش وضعیت توزیع درآمد است.
- از این شاخص در برخی گزارش‌های اقتصادی، به منظور نشان دادن پیشرفت‌هایی که در زمینه عدالت اقتصادی روی داده است، استفاده می‌شود.
- برای محاسبه این شاخص:
 - ۱) مردم کشور را به ده گروه جمعیتی مساوی تقسیم می‌کنند.
 - ۲) در این طبقه‌بندی، سطح درآمد از کم‌ترین به بیشترین مدنظر قرار می‌گیرد.
 - ۳) گروه اول که ۱۰ درصد اولیه جمعیت را تشکیل می‌دهند، کم‌ترین درصد درآمد ملی و ۱۰ درصد آخر، بیشترین درصد درآمد ملی را دارند.
 - ۴) سهم هر دهک از سهم دهک ماقبل خود بزرگ‌تر یا مساوی و از سهم دهک بعدی کوچک‌تر یا مساوی خواهد بود.
 - ۵) مجموع سهم تمامی دهک‌ها برابر با ۱۰۰ خواهد بود.
- آمارهای مربوط به سهم این دهک‌ها در جامعه، چگونگی توزیع درآمد را نشان می‌دهد.

وضعیت توزیع درآمد -

$$\frac{\text{سهم دهک دهم}}{\text{سهم دهک اول}} = \text{شاخص وضعیت توزیع درآمد}$$

- هر چه این نسبت بیشتر باشد، توزیع درآمد در آن جامعه نامناسب‌تر است و بالعکس.
- گاهی درآمدهای مردم برای به دست آوردن شاخص دهک‌ها، قابل ثبت نیست.
- به همین دلیل اقتصاددانان برای به دست آوردن اختلاف درآمدی، اختلاف هزینه‌ای را محاسبه می‌کنند. (در این حالت هزینه خانوار نماینده درآمد آن است).

شاخص توسعه انسانی (HDI) -

- یکی از شاخص‌های رایج جهانی برای اندازه‌گیری پیشرفت اقتصادی کشورهای گوناگون است.

- مؤلفه‌هایی نظیر
- ۱) میزان امید به زندگی در بدو تولد
 - ۲) میانگین سال‌های تحصیل
 - ۳) سرانه درآمد ناخالص ملی
 - ۴) شاخص‌های نابرابری
- تشکیل دهنده شاخص توسعه انسانی است.

- مؤلفه‌هایی نظیر
- ۱) نرخ باروری
 - ۲) نابرابری‌های جنسیتی
 - ۳) دسترسی به آب آشامیدنی سالم
 - ۴) بهداشت عمومی
 - ۵) شاخص‌های فقر
 - ۶) شاخص‌های پایداری محیطی (مانند: انرژی‌های تجدیدشونده و فسیلی، کاهش آلاینده‌های محیط زیست و گازهای گلخانه‌ای، نقصان منابع طبیعی و تغییرات نواحی جنگلی)
- در گزارش‌های توسعه انسانی منعکس می‌شوند.

- (۱) معیارهای اندازه‌گیری رشد اقتصادی (همان رشد تولید ناخالص داخلی)
- (۲) معیارهای اندازه‌گیری نابرابری درآمدی
- (۳) سایر شاخص‌ها نظیر شاخص امید به زندگی، میزان سواد و یا شاخص‌های مربوط به بهداشت
- (۴) شاخص‌های نابرابری

● در گزارش توسعه انسانی، ایران در رتبه ۶۵ است. (جزء کشورهای با توسعه یافتگی بالا به‌شمار می‌رود).

رتبه HDI	درآمد ناخالص ملی سرانه (GNI)	میانگین سال‌های تحصیلی	سال‌های تحصیلی مورد انتظار	امید به زندگی در بدو تولد	شاخص توسعه (HDI) انسانی	رتبه‌بندی HDI
	دلار PPP	سال	سال	سال	ارزش	
۲۰۱۷	۲۰۱۸	۲۰۱۸	۲۰۱۸	۲۰۱۸	۲۰۱۸	رتبه‌بندی HDI
						توسعه انسانی بسیار بالا
۱	۶۸/۵۹	۱۲/۶	۱۸/۱	۸۲/۳	۰/۹۵۴	۱ نروژ
۲	۵۹/۳۷۵	۱۳/۴	۱۶/۲	۸۳/۶	۰/۹۴۶	۲ سوئیس
۳	۵۵/۶۶۰	۱۲/۵	۱۸/۸	۸۲/۱	۰/۹۴۲	۳ ایرلند
۴	۴۶/۹۴۶	۱۴/۱	۱۷/۱	۸۱/۲	۰/۹۳۹	۴ آلمان
۵	۶۰/۲۲۱	۱۲/۰	۱۶/۵	۸۴/۷	۰/۹۳۹	۵ هونگ کنگ چین

رتبه HDI	درآمد ناخالص ملی سرانه (GNI)	میانگین سال‌های تحصیلی	سال‌های تحصیلی مورد انتظار	امید به زندگی در بدو تولد	شاخص توسعه (HDI) انسانی	رتبه‌بندی HDI
	دلار PPP	سال	سال	سال	ارزش	
۲۰۱۷	۲۰۱۸	۲۰۱۸	۲۰۱۸	۲۰۱۸	۲۰۱۸	رتبه‌بندی HDI
						توسعه انسانی بسیار بالا
۶۵	۱۵/۲۱۸	۱۱/۲	۱۴/۸	۷۵/۸	۰/۷۹۹	۶۳ صربستان
۶۳	۲۸/۴۹۷	۱۱/۰	۱۳/۰	۷۳/۴	۰/۷۹۹	۶۳ ترینیداد و توباگو
۶۳	۱۸/۱۶۶	۱۰/۰	۱۴/۷	۷۶/۵	۰/۷۹۷	۶۵ ایران
۶۶	۲۲/۷۲۴	۰۹/۴	۱۵/۰	۷۴/۹	۰/۷۹۶	۶۶ جزیره موریس

– الگوی پیشرفت اسلامی - ایرانی –

● گرچه شاخص‌های توسعه انسانی در کنار شاخص‌های رشد تولید، تصویر مناسبی از پیشرفت یک کشور ارائه می‌کنند، اما به دلایل زیر، این تصویر از پیشرفت، کامل نیست:

۱) شاخص‌های دیگری مانند: مبارزه با فساد، بهبود فضای کسب و کار، رشد علم و فناوری، موضوعات محیط زیستی و پیشرفت‌های فرهنگی و معنوی، در نظر گرفته نمی‌شوند.

۲) تفاوت‌های بومی، محلی، تاریخی، فرهنگی و عقیدتی کشورها در تعیین شاخص‌های پیشرفت در نظر گرفته نمی‌شوند.

مثال ۱: ارزش‌های اجتماعی - اقتصادی جامعه ما با جوامع اروپایی، آمریکایی یا چینی یکسان نیستند.

مثال ۲: تنوع ارزش‌ها و آداب و رسوم در شاخص‌های پیشرفت یک کشور خود را نشان نمی‌دهد.

مثال ۳: اهمیت عدالت اقتصادی و اجتماعی برای کشورهای مختلف (مثلاً کشور ما با کشورهای سرمایه‌دار غربی) یکسان نیست.

مثال ۴: نگاه ما به زندگی با نگاه مثلاً ژاپنی‌ها به زندگی انسان‌ها تفاوت دارد.

● رشد و توسعه بخشی از پیشرفت کشور ماست، اما همه آن نیست.

● برخی از کشورها و سازمان‌های بین‌المللی در طول سده‌های گذشته برای تحمیل الگوها و سبک زندگی غربی، از شاخص‌های توسعه و همچنین نهادهایی که ظاهراً با هدف توسعه اقتصادی به وجود آمده‌اند، استفاده کرده‌اند.

● در کشور ما؛

◀ تلاش‌هایی در جهت استقرار نظام اقتصادی اسلام صورت گرفته است. (اما همچنان نهادهای سرمایه‌داری، در جهت انباشت ثروت در دست عده‌ای محدود و توزیع ناعادلانه آن فعالیت دارند.)

◀ اندیشمندان کشور ما، به فکر دستیابی به یک الگوی بومی برای پیشرفت هستند. (الگویی که با شرایط فرهنگی، اقلیمی و تاریخی کشور سازگار باشد و بتواند راه روشنی را پیش پای مردم قرار دهد.)

● الگوی پیشرفت اسلامی - ایرانی: آغاز حرکتی مستمر و بلندمدت برای دستیابی به یک الگوی پیشرفت بومی است که با فرهنگ ما سازگاری داشته باشد.

خرج حفظ دخل

◀ کدام یک از هزینه‌ها، تصمیم‌گیری نامناسبی بود؟

◀ کدام یک از هزینه‌های برنامه‌ریزی‌نشده، تصمیم درستی بوده است؟

◀ کدام یک از مخارج (ثابت یا متغیر) را می‌شود ساده‌تر کاهش داد؟

● در صورتی که برای یک کار ضروری پول نیاز داشته باشید، کاهش کدام یک از مخارج برای شما آسان‌تر است؟

– مراحل بودجه‌ریزی ماهانه –

مراحل بودجه‌ریزی ماهانه	
مرحله (۱)	از هر منبعی که درآمدی به دست آوردید، آن درآمد را ماهیانه مشخص کنید و بنویسید.
مرحله (۲)	هزینه‌های متغیر و ثابت خود را به صورت ماهیانه فهرست کنید.
مرحله (۳)	مجموع درآمد و هزینه‌های خود را ماهیانه با یکدیگر مقایسه کنید.
مرحله (۴)	اگر هزینه‌ها بیشتر از درآمد بود، مخارج غیرضروری را کم کنید یا فرصت‌هایی را که فراموش کردید، به نظر آورید تا درآمدها افزایش یابد.

– تعیین سال خمسی در برنامه مخارج –

دو واجب از واجبات مالی اسلام (۱) خمس (۲) زکات

● اگر درآمد ما بعد از یک سال از مجموع مخارجمان زیاد بماند (به همان میزان که زیاد آمده است) مشمول خمس قرار می‌گیرد.

● ۲۰ درصد از مازاد مخارج یک سال خود را به عنوان سهم امام و سهم سادات به مرجع تقلید یا نماینده او بدهیم.

● خمس در واقع همان مالیات اسلامی است.

● پرداخت خمس موجب توزیع مجدد ثروت / گسترش عدالت اقتصادی در جامعه

● افرادی که توان کار و فعالیت اقتصادی ندارند، از منابع خمس استفاده می‌کنند تا بتوانند ادامه حیات دهند.

● در برنامه‌ریزی‌های اقتصادی حتماً زمانی را به عنوان آغاز سال مالی خود (به طور طبیعی، سال مالی از همان روزی که اولین درآمدها را به دست آورده‌اید، شروع می‌شود) در نظر بگیرید.

● بعد از گذشت یک سال، درآمد باقی‌مانده به همراه اقلام مصرفی که خریده‌اید ولی از آن استفاده نکرده‌اید، محاسبه کنید و خمس آن را پرداخت کنید.

(اقلام مصرفی که خریده ولی از آن استفاده نکرده است + میزان درآمدی که برای این فرد در پایان سال باقی مانده است) $\times \frac{20}{100} =$ خمس پرداختی

♦♦ درس سیزدهم ♦♦

– مهارت خرید –

● مهارت مدیریت مخارج و خرید از جمله مهارت‌هایی است که برخی افراد در سنین بزرگسالی نیز ندارند و برای کوچک‌ترین خرید بسیار تردید می‌کنند و حتی بعد از خرید هم پشیمان می‌شوند!

– خرید هوشمندانه –

● خرید باید آگاهانه و هوشمندانه باشد. (ولی همه خریدهای ما این‌گونه نیست. خریدهای ما گاهی از روی هوس، بدون فکر و از روی احساسات آنی است.)

برای خرید هوشمندانه باید به این نکات توجه داشته باشید:

● شما اکنون به عنوان عضوی از یک خانواده و عضو یک جامعه در حال خرید کردن هستید.

● اگر به فکر رونق و پیشرفت اقتصادی خود هستید، این پیشرفت اقتصادی در گرو پیشرفت خانواده و جامعه شماست.

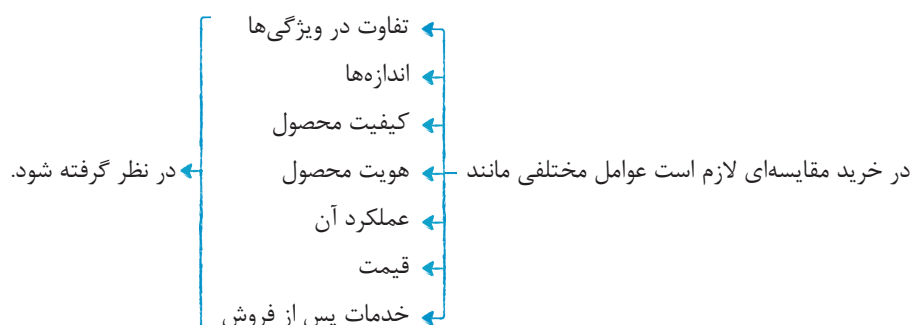

- برای خرید هوشمندانه مراقب باشید که نقش اجتماعی خود را در میدان اقتصاد فراموش نکنید.

مراحل خرید هوشمندانه	
مرحله اول	مشکل و مسئله خودتان را دقیق مشخص کنید. دقیقاً به چه چیزی نیاز دارید؟ بررسی کنید که آیا آن چه می‌خواهید نیاز است یا خواسته و از چه راه‌هایی می‌شود و آن را برطرف کرد. آیا اصلاً راهی غیر از خرید کردن هم دارد؟
مرحله دوم	مشخص کنید که چه میزان قرار است هزینه کنید.
مرحله سوم	مشخص کنید که چه گزینه‌هایی در سطح پولی که شما می‌خواهید هزینه کنید، وجود دارد (برای این کار می‌توانید از وبسایت‌ها و فروشگاه‌های اینترنتی استفاده کنید). موارد را در لیستی یادداشت کنید.
مرحله چهارم	آن ویژگی‌هایی از کالای هدف را که بیشتر برایتان مهم است مشخص کنید. (در سه دسته: ویژگی‌هایی که می‌خواهید حتماً در کالای هدف باشد، آن‌هایی که اگر باشد بهتر است و در نهایت آن‌هایی که اصلاً نمی‌خواهید باشد).
مرحله پنجم	با استفاده از جدولی که در قسمت خرید مقایسه‌ای مشخص شده است، گزینه‌ها را بررسی کنید.
مرحله ششم	انتخاب کنید و بخرید.

– خرید مقایسه‌ای –

- منظور از خرید مقایسه‌ای: فرایند بررسی قیمت‌ها و ویژگی‌های محصولات مشابه قبل از تصمیم‌گیری برای خرید
- برای کالای گران‌تر و پیچیده‌تر، نیاز بیشتری به خرید هوشمندانه وجود دارد تا گزینه‌های مختلف را قبل از انتخاب با هم مقایسه کنید.

- انتخاب را به گونه‌ای انجام دهید که اقتصاد شما، خانواده و جامعه: بیشترین منفعت و کم‌ترین هزینه را ببرد.

مراحل خرید مقایسه‌ای	
اول: تعریف مسئله	شامل بیان این که واقعاً برای چه مشکل یا حل چه مسئله‌ای نیاز به خرید و مصرف دارید، مثلاً برخی افراد بدون دانستن عکاسی برای خرید دوربین حرفه‌ای برنامه‌ریزی می‌کنند. این خرید مناسبی برای آن‌ها نیست بلکه برای این کار یک دوربین ساده نیز کافی است.
دوم: فهرست گزینه‌ها	شامل مواردی که می‌تواند مشکل را رفع و یا مسئله را حل کند.
سوم: تعیین معیارها	معیارهایی که عملاً برای افراد هنگام انتخاب مهم است؛ مثلاً در خرید یخچال جادار بودن، مصرف انرژی، سهولت تعمیرات و زیبایی ظاهری و نیز ایرانی بودن محصول برای خرید مهم است.
چهارم: ارزیابی	شامل سنجش گزینه‌ها براساس معیارهای مختلف
پنجم: تصمیم‌گیری	انتخاب گزینه نهایی

مرورنامه آزمون آزمایشی خیلی سبز

- مزایا و معایب خرید مقایسه‌ای -

مزایا و منافع خرید مقایسه‌ای	معایب خرید مقایسه‌ای
(۱) می‌توان بخشی از پول خود را پس‌انداز کرد، زیرا در صورت مقایسه درست معمولاً هزینه کم‌تری پرداخت می‌شود.	(۱) خرید مقایسه‌ای زمانبر است. (این زمان را می‌توانستید برای کسب درآمد، انجام کارهای سرگرم‌کننده یا رسیدگی به خانواده صرف کنید).
(۲) با خرید مقایسه‌ای، ویژگی‌ها یا ارزش بیشتری را با همان مقدار پول دریافت می‌کنید.	(۲) ممکن است این نوع خرید هزینه‌بر باشد. (مانند هزینه‌هایی برای تماس تلفنی، سوخت خودرو برای بازدید از فروشگاه‌های مختلف)
(۳) با خرید مقایسه‌ای، محصولی با کیفیت و با عملکرد بهتر می‌خرید.	(۳) ممکن است پس‌انداز حاصل از خرید مقایسه‌ای، (به‌ویژه برای کالاهایی با قیمت پایین) کم‌تر از هزینه‌های زمان، بنزین یا سایر هزینه‌های دیگر برای کسب اطلاعات باشد.
(۴) با خرید مقایسه‌ای، درباره گزینه‌هایی که از آن کالا که قبلاً از آن‌ها مطلع نبودید، آگاه می‌شوید.	—
(۵) با خرید مقایسه‌ای، نسبت به خرج کردن پول خود احساس آرامش بیشتری می‌کنید.	—

- الگوی خرج کردن و مصرف مسئولانه -

روش‌های فروش

- فروشنده‌گان از روش‌ها و فنون مختلفی برای تحریک و تشویق خریداران به خرید استفاده می‌کنند. (تبلیغات کاذب، بزرگ‌نمایی، قسم خوردن، ارائه اطلاعات نادرست و ...)
- آشنایی با این فنون به تصمیم‌گیری درست در خرید کمک می‌کند.

الگوی خرج کردن

- داشتن الگویی برای خرج کردن
 - (۱) نشان‌دهنده شخصیت منطقی و عقلانی شماست.
 - (۲) در برنامه‌ریزی اقتصادی به شما کمک می‌کند.
 - قناعت داشتن و ساده‌زیستی ← کمک می‌کند تا افراد
 - بخشی از درآمد خود را برای مصارف مهم‌تر پس‌انداز کنند.
 - با آرامش روحی و روانی، انتخاب اقتصادی مناسبی را در زندگی تجربه کنند.
- بیماری مصرف‌گرایی و مخارج تجملی:** از نظر اقتصاددانان و جامعه‌شناسان، آن گروه از مردم که آرامش و لذت را در خرج کردن و استفاده بیشتر از کالاها و حتی به رخ کشیدن آن می‌بینند، این افراد معمولاً در زندگی کم‌تر به آرامش می‌رسند.

- داشتن یک زندگی ساده و همراه با قناعت
 - روح انسان را آرام می‌کند.
 - چشمه‌های شادی را در قلب ما می‌جوشاند.

قناعت ≠ تلاش نکردن در راه توسعه اقتصادی زندگی
قناعت = ترک حرص، طمع و رضایت درونی از نعمت‌هایی است که خداوند در اختیارمان قرار داده است.

مصرف مسئولانه

- براساس گزارش فائو (سازمان خواربار و کشاورزی ملل متحد): سالیانه حدود ۱/۳ میلیارد تن از مواد غذایی تولیدشده برای مصرف انسان در جهان دور ریخته می‌شود.
- این مقدار از اتلاف مواد غذایی مساوی یک‌سوم کل محصولات غلات جهان است.
- هدررفت‌ها
 - بخشی از هدررفت‌ها در فرایند مصرف به صورت اجتناب‌ناپذیر رخ می‌دهد.
 - تضییع یا اتلاف آن بخش از هدررفت‌ها که قابل پیشگیری باشد، اسراف محسوب می‌شود.
- هر چیزی که به کاری می‌آید، اگر دور ریخته شود، اسراف است.

- اتلاف پنهان و اسراف = بلااستفاده گذاشتن اموال و مصرف بیجا

← تضييع، دورريز يا اتلاف

← مصرف در معصيت

- معيارهاي شناسايي اسراف

← مصرف فرا تر از سطح زندگي عمومي

← مصرف فرا تر از توان مالي يا شأن

← عدم رعايت اولويت در به كارگيري سرمايه هاي شخصي و ملي

- مصرف يعني تغيير و تبديل چيزي به چيز ديگر.

- مصرف به معنای تغییر و تبدیل چیزی به چیز دیگر.

- مصرف مسئولانه مصرفی است که اجازه می دهد، چرخه تبدیل ها و تغییرات طبیعی همواره ادامه پیدا کند و متوقف نشود.

مثالی برای مصرف صحیح و مسئولانه: استفاده از ظروفی که به راحتی در طبیعت تجزیه می شوند و به چرخه تبدیل و تغییر پیوسته آسیبی نمی رسانند.

(در مقابل ظروف پلاستیکی یا فلزی، سال ها در طبیعت می مانند و عملاً به چيز ديگري تبديل نمی شوند و به محيط زيست آسيب می زنند).

- روش «۶ ب» (۶ کلمه که حرف اول آن ها «ب» است). یکی از روش های مصرف مسئولانه است.

موارد روش «۶ ب»	مثال و توضیحات
(۱) بهینه مصرف کردن	با انرژی کمتر ولی دستاورد بیشتر مصرف کردن
(۲) بازیافت	پردازش مجدد و تبدیل یک کالا به کالایی دیگر
(۳) بازسازی	درست کردن چیزی که خراب و یا از کار افتاده است.
(۴) بازداشتن (از اسراف و زیاده روی)	نه گفتن به خرید چیزهایی که نیاز نداریم و یا مضرنده / کمتر مصرف کردن
(۵) بازتفکر (کالای دیگر)	یافتن راه های بهتر
(۶) باز مصرف (استفاده چندباره از کالا)	استفاده از چیزی بیش از یک بار

درس چهاردهم

– تعیین هدف و برنامه پس انداز –

- برای موفقیت در پس انداز: باید اهداف تعیین شود. (تا چیزی را که بیشتر نیاز دارند، در اولویت قرار دهند).

نوع اهداف پس انداز	زمان لازم برای رسیدن به اهداف
اهداف کوتاه مدت	کمتر از دو ماه (مانند پس انداز برای خرید هدیه روز مادر)
اهداف میان مدت	از دو ماه تا سه سال (اهدافی مانند خرید دوچرخه)
اهداف بلندمدت	سه سال و یا بیشتر

- پس انداز کردن برای آینده به معنی از دست دادن فرصت خرج کردن در زمان حال.

- برای رسیدن به اهداف آینده باید از بعضی خریدهایتان در زمان حال صرف نظر کنید.

- پس از تعیین هدف پس انداز، نوبت به برنامه ریزی برای رسیدن به آن هدف می شود.

– روش های پس انداز و سرمایه گذاری –

← (۱) سپرده گذاری در بانک

← (۲) خرید سهام شرکت های مختلف

← (۳) خرید اوراق مشارکت

← (۴) خرید طلا

روش های پس انداز و سرمایه گذاری

– سپرده‌گذاری در بانک –

- بانک‌ها دو نوع حساب سرمایه‌گذاری دارند: حساب‌های سپرده سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت و بلندمدت

انواع حساب‌های سرمایه‌گذاری	شباهت	تفاوت
حساب‌های سپرده سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت	بانک با مبالغی که در هر دو نوع حساب سپرده جمع می‌شود، در طرح‌های سودآور اقتصادی از طرف سپرده‌گذاران شرکت و سهم آن‌ها از سود را به اصل سپرده‌شان می‌افزایند.	در حساب‌های سپرده سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت واریز به حساب و برداشت از آن آزاد است و بانک در هر ماه به مانده موجودی حساب سود پرداخت می‌کند.
حساب‌های سپرده سرمایه‌گذاری بلندمدت		در حساب‌های سپرده سرمایه‌گذاری بلندمدت برداشت از حساب تا پایان دوره سرمایه‌گذاری (یک‌ساله یا بیشتر) وجود ندارد. در صورت برداشت از حساب مقداری از سودی که بانک در ابتدا تعهد کرده است، می‌کاهد و به نوعی مشتری را جریمه می‌کند.

الف) حساب‌های سپرده سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت:

مزایای حساب‌های سپرده سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت	معایب حساب‌های سپرده سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت
پول به راحتی در دسترس است؛ مجبور نیستید پولتان را برای زمانی خاص در بانک قرار بدهید. می‌توانید پولتان را بدون هیچ جریمه‌ای برداشت کنید.	این حساب‌ها نرخ سود کم‌تری نسبت به حساب‌های دیگر پس‌انداز دارند.
نرخ سود این سپرده‌ها می‌تواند هم‌زمان با افزایش نرخ سود عمومی بانک‌ها افزایش یابد.	نرخ سود این سپرده‌ها می‌تواند هم‌زمان با کاهش نرخ سود عمومی بانک‌ها کاهش یابد.
می‌توان با مقدار خیلی کمی پول، این حساب‌ها را باز نمود.	—
می‌توان از خدمات بانکداری الکترونیک استفاده کرد.	—

ب) حساب‌های سپرده سرمایه‌گذاری بلندمدت:

- در این نوع از حساب، لازم است مقدار مشخصی پول برای مدت معینی در بانک سپرده شود.
- دوره زمانی این حساب‌ها از ۶ ماه تا چندین سال است.
- نرخ سود آن‌ها در دوره زمانی معین‌شده تغییر نخواهد کرد.
- هر چه‌قدر زمان طولانی‌تری پول سپرده‌گذاری شود، سود بیشتری هم به آن تعلق می‌گیرد.
- اگر فرد پول را قبل از زمان توافق یا سررسید برداشت کند، مقداری از سود تعیین‌شده را از دست می‌دهد.

مزایای حساب‌های سپرده سرمایه‌گذاری بلندمدت	معایب حساب‌های سپرده سرمایه‌گذاری بلندمدت
این سپرده‌ها سود بالاتری دریافت می‌کنند.	پول به راحتی در دسترس نیست و باید تا پایان دوره مشخص‌شده آن را در حساب حفظ کرد. برداشت پول مشمول جریمه از دست رفتن بخشی از سود می‌شود.
نرخ سود این سپرده‌ها تا پایان دوره قرارداد تغییری نمی‌کند.	اگر نرخ سود عمومی افزایش یابد، سود این حساب‌ها در حد توافق‌شده باقی می‌ماند.
—	معمولاً مقدار حداقلی باید در این حساب‌ها باشد تا مشمول بستن قرارداد و دریافت سود گردد.

بانک‌های قرض‌الحسنه:

- در این نوع بانک‌ها به سپرده‌های پس‌انداز، سودی نمی‌دهند.
- به ازای مدت‌زمان سپرده‌گذاری، برای مشتری امتیاز دریافت وام در نظر می‌گیرند.
- مقدار وام و دوره بازپرداخت آن تابع مقدار سپرده و مدت‌زمان سپرده‌گذاری است.

خرید سهام

- با خرید و فروش سهام، در بازار سرمایه فعالیت می‌کنیم.

- در بازار سرمایه
- تولیدکننده به طور مستقیم سرمایه مورد نیاز خود را از مردم تهیه می کند.
 - دسترسی به سرمایه راحت تر و کم هزینه تر است. (همین امر سرمایه گذاری را آسان تر می کند).
 - مردم به عملکرد مدیران لایق و توانمند شرکت ها، اطمینان می کنند و سرمایه های اندک خود (سرمایه هایی که افراد به تنهایی نمی توانند کاری با آن ها انجام دهند) را در اختیار آنان قرار می دهند.
 - مشکل کمبود سرمایه شرکت ها حل می شود.
 - درآمد دیگری به مردم اضافه می شود و سطح تولید در کشور افزایش می یابد.
 - می توان پس اندازهای بزرگ تر را برای میان مدت یا بلندمدت وارد این نوع سرمایه گذاری کرد.
- سهام داری (معمولاً در خرید و فروش) فرایندی دارد که اجازه نمی دهد با پس اندازهای اندک وارد شویم و در کوتاه مدت بلافاصله بتوانیم آن را بفروشیم؛ اما می توان پس اندازهای بزرگ تر را با اهداف میان مدت و بلندمدت وارد این نوع سرمایه گذاری کرد.
 - سود سرمایه گذاری در سهام معمولاً از سپرده گذاری بلندمدت در بانک هم بیشتر است؛ اما قطعی نیست.

قیمت سهام چگونه تغییر می کند؟

- انواع قیمت سهام
- قیمت اولیه ← قیمتی که شرکت برای بار اول می فروشد. قیمت اولیه در روی هر ورقه سهم توسط شرکت پذیرهنویسی مشخص می شود.
 - قیمت ثانویه ←
 - قیمت بازاری است که صاحب سهام در تالار بورس اوراق بهادار در معرض فروش قرار می دهد. قیمت بازاری به سوددهی آن شرکت بستگی دارد.
 - اگر سود شرکت دائماً افزایش یابد، متقاضی و خریدار آن نوع سهام زیاد می شود و قیمت ثانویه دائماً افزایش می یابد.
- اوراق مشارکت
- نهاد منتشر کننده اوراق مشارکت: دولت یا یکی از سازمان های رسمی و قانونی کشور
 - هدف از انتشار این اوراق: تأمین مالی برای (۱) راه اندازی یک فعالیت اقتصادی مشخص یا (۲) توسعه یک فعالیت اقتصادی مشخصی که تاکنون وجود داشته است.
 - افراد سرمایه پولی خود را به دولت یا سازمان رسمی و قانونی کشور می دهند تا در فعالیت آن ها مشارکت کنند.
 - در مقابل دولت یا سازمان مورد نظر، اوراق مشارکتی متناسب با میزان سرمایه گذاری افراد به آن ها ارائه می دهد.
 - به اوراق مالی منتشر شده (اوراق مشارکت) برحسب فعالیت اقتصادی مرتبط، سودی تعلق می گیرد.
 - این اوراق قابل خرید و فروش نیز هستند.

تفاوت اوراق مشارکت و سهام:

- با خرید سهام فرد دیگر نمی تواند هر وقت که خواست، از مدیر کارخانه بخواهد که سرمایه او را پس دهد. (چون پول فرد به بخشی از ابزارآلات کارخانه تبدیل شده و سرمایه او قابل پس دادن نیست). این فرد می تواند هر وقت که بخواهد به شراکت خود ادامه ندهد و برگه های سهام خود را به دیگری بفروشد و به پول مورد نیاز خود برسد.

مرورنامه آزمون آزمایشی خیلی سبز

- با خرید اوراق مشارکت، پس از انقضای مدت سررسید آن، علاوه بر اصل پول (سرمایه)، سود آن را هم می‌گیریم. خرید طلا از جمله دارایی‌هاست که معمولاً ارزش خود را در تورم حفظ می‌کند و در نتیجه برخی افراد برای حفظ ارزش پول خود، آن را به طلا تبدیل می‌کنند.

تفاوت طلا با سهام	
طلا	سهام
خرید طلا به پول خیلی زیادی نیاز ندارد. (و هر زمان قابل فروش است).	خرید سهام به پول خیلی زیادی نیاز دارد.
خرید طلا با دریافت سود سالیانه منظم همراه نیست و از محل تفاوت قیمت خرید و فروش آن می‌تواند برای خریدارش سود داشته باشد.	سهام‌داری حتی اگر قیمت ورقه سهام تغییر نکند، با دریافت سود سالانه شرکت همراه است و از این محل دارندگان اوراق سهام نفع می‌برند.

مشکل خرید طلا:

- اگر قیمت طلا در طول زمان ثابت باشد و قیمت خرید با قیمت فروش یکی باشد، چیزی عاید خریدار طلا نمی‌شود.
- مشکل دیگر خرید طلا برای اقتصاد کشور: پول‌هایی که می‌توانست صرف سرمایه‌گذاری‌های مولد در اقتصاد شود، در چیزی مثل طلا منجمد می‌شود. تعریف سرمایه‌گذاری‌های مولد: سرمایه‌گذاری‌هایی هستند که به ظرفیت تولیدی کشور از طریق: (۱) ایجاد کارخانجات و شرکت‌های جدید (۲) توسعه ظرفیت آن‌ها کمک می‌کنند.

– بیمه و پوشش خطرپذیری سرمایه‌گذاری –

- هر سرمایه‌گذاری یا راه‌اندازی هر نوع کسب‌وکاری همواره در معرض تهدیدها و حوادث پیش‌بینی نشده است.
 - نظام‌های بیمه در بسیاری از کشورهای جهان به منظور جبران پیامدهای ناشی از حوادث و وقایع پیش‌بینی نشده به وجود آمده‌اند:
- انواع نظام‌های بیمه
- ۱) نظام بیمه‌های اجتماعی
 - نظام‌های بیمه اجتماعی شامل سازمان‌های: (۱) سازمان تأمین اجتماعی (۲) سازمان بیمه سلامت
 - نظام بیمه اجتماعی شامل بیمه‌های: (۱) بیمه‌های بازرگانی (۲) بیمه خودرو (۳) بیمه منازل مسکونی (۴) بیمه فعالیت‌های اقتصادی (۵) بیمه‌های درمان و زندگی (۶) بیمه حوادث (۷) بیمه اتکایی
 - ۲) نظام بیمه تعاونی ← نظام بیمه تعاونی شامل: (۱) بیمه‌های متقابل و (۲) بیمه‌های تکافل
 - ۳) نظام بیمه بازرگانی
- این سه نظام (نظام بیمه‌های اجتماعی، نظام بیمه تعاونی و نظام بیمه بازرگانی) در کنار یکدیگر به: (۱) ارتقای رفاه افراد و جامعه (۲) حمایت از کسب و کارها در مقابل حوادث غیرمترقبه و وضعیت‌های ناخوشایند (۳) تثبیت نظام اقتصادی کمک می‌کنند.

تعریف بیمه:

- قراردادی است بین دو شخص که براساس آن بیمه‌گذار یا بیمه‌شده به طرف دیگر بیمه‌گر (شرکت بیمه) حق بیمه پرداخت می‌کند.
- بیمه نگرانی ناشی از خطر وقوع حادثه را از زندگی مردم و فعالیت‌های اقتصادی دور می‌کند و به بیمه‌گذاران آرامش خاطر می‌دهد.
- بیمه روشی است برای انتقال خطرپذیری که در آن: بیمه‌گذار یا بیمه‌شده، نگرانی ناشی از احتمال وقوع یک زیان بزرگ را با پرداخت حق بیمه معامله می‌کند.
- بیمه‌گر (شرکت بیمه) به ازای حق بیمه دریافت‌شده باید خسارت بیمه‌گذار یا بیمه‌شده را در صورت وقوع خطری که در قرارداد بیمه نوشته است، پرداخت کند.
- پایه و اساس نیاز به تهیه بیمه: خطرپذیری عبارت است از: شانس وقوع یک خطر یا حادثه بد
- خطر یا حادثه بد به وضعیتی گفته می‌شود که شرایط ایجاد خسارت به اشخاص یا اموال را فراهم می‌آورد. (مانند وقوع زلزله، سیل، آتش‌سوزی، بیکارشدن، فوت سرپرست خانوار)
- بیمه‌گر (شرکت بیمه) با گردآوری حق بیمه‌ها، امکان جبران زیان هر بیمه‌گذار (بیمه‌شده) را فراهم کند.